ZŠ s VJM – Alapiskola, Eötvösova 39, Komárno Iskolai rendtartásának 2. sz. függeléke

AZ OKTATÁSBAN ÉS KÉPZÉSBEN TÖRTÉNŐ SZEGREGÁCIÓ TILALMÁNAK VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ SZABVÁNYOK

2024/2025-ös tanév

1. cikk

Általános rész

Az oktatásban és képzésben való szegregáció (elkülönítés) tilalmának betartása során az iskola és az iskolai intézmény köteles követni a Szlovák Köztársaság Oktatási, Kutatási, Fejlesztési és Ifjúsági Minisztériuma által kiadott, az oktatásban és képzésben való elkülönítés tilalmának betartására vonatkozó szabványokat (a továbbiakban: szabványok), amelyek szövegét az Iskolai rendtartás függeléke tartalmazza.

A szabványok az oktatásban a szegregáció megelőzésére és megszüntetésére vonatkozó alapvető szabályok, elvek és eljárások. Alkalmazásuk hozzájárul az iskolai törvény szerinti oktatás és képzés elveinek betartásához az iskolákban és iskolai intézményekben. Ezek az előírások a Gyermek jogairól szóló egyezmény rendelkezésein alapulnak:

2. cikk 1. bekezdés: Biztosítani a jelen Egyezményben meghatározott jogokat minden, a joghatóságuk alá tartozó gyermek számára, a faj, bőrszín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti, etnikai vagy társadalmi származás, vagyoni helyzet, testi vagy szellemi fogyatékosság, születés vagy a gyermek, illetve szülei vagy törvényes gyámja egyéb helyzete alapján történő bármilyen megkülönböztetés nélkül.

2. cikk 2. bekezdés: Megtenni a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a gyermek védve legyen a megkülönböztetés vagy büntetés minden formájától, amely a szülei, törvényes képviselői vagy családtagjai státuszán, cselekedetein, kifejezett véleményén vagy meggyőződésén alapul.

3. cikk 1. bekezdés: A valamennyi, a gyermekkel kapcsolatos intézkedés során a gyermek mindenek felett álló érdekét kell elsődlegesen figyelembe venni, akár állami vagy magán szociális intézmények, akár bíróságok, közigazgatási vagy jogalkotó hatóságok által hozott intézkedésekről van szó.

29. cikk 1. bekezdés: A gyermek nevelésének a következőkre kell irányulnia:

a) a gyermek személyiségének, egyedi adottságainak, szellemi és fizikai képességeinek minél teljesebb körű kibontakoztatására;

b) az emberi jogok és alapvető szabadságok, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek tiszteletben tartásának fejlesztése;

c) a szülők, a saját kulturális, nyelvi és értékazonosság, valamint annak az országnak az értékei, amelyben a gyermek él, továbbá a származási ország és más kultúrák értékei iránti tisztelet fejlesztése;

d) a gyermek felkészítése a szabad társadalomban való felelősségteljes életre, a megértés, a béke, a tolerancia, a nemek közötti egyenlőség és a barátság szellemében minden nép, etnikai, nemzeti és vallási csoport, valamint az őshonos származású személyek között;

e) a természeti környezet iránti tisztelet kialakítása.

A szegregáció tilalmának betartására vonatkozó szabványok az oktatásban és képzésben történő Szegregáció megszüntetésére vonatkozó módszertani kézikönyv gyakorlati részének kidolgozása és végrehajtása.

A szabványok a módszertani útmutatóval együtt segítik a „megkülönböztetés minden formájának és különösen a szegregáció tilalma" elvének megvalósítását. Az iskolai törvény az oktatásban és képzésben a szegregációt a következőképpen határozza meg: „olyan cselekedet vagy mulasztás, amely ellentétes a külön szabályozás szerinti egyenlő bánásmód elvével, és amely a gyermekek és tanulók vagy az oktatásban és képzésben résztvevők egy csoportjának térbeli, szervezeti vagy társadalmi kirekesztését, illetve elkülönített oktatását eredményezi vagy eredményezheti, kivéve a nemzetközi szerződéssel összhangban nyújtott oktatás esetét", amely a Szlovák Köztársaságot kötelezi a nemzeti kisebbségeknek az érintett nemzeti kisebbség nyelvén történő oktatáshoz és képzéshez való jogának gyakorlása során, valamint a fogyatékkal élő vagy tehetséges gyermekek és tanulók, illetve fogyatékkal élő vagy tehetséges tanulók oktatásának feltételeinek megteremtése során, figyelembe véve akaratukat és érdekeiket, valamint törvényes képviselőik akaratát és érdekeit, amennyiben az ilyen oktatásban való részvétel fakultatív, és megfelel az oktatás és képzés feltételeinek e törvény szerinti szabályozásának, különösen az azonos oktatási szinten történő oktatás és képzés esetében.

Az oktatásban és képzésben való szegregáció tilalmának betartására vonatkozó előírások az iskolai törvény (245/2008. sz. törvény, 153. szakasz 1. bekezdés) értelmében az iskolai rendtartás által szabályozott valamennyi területre vonatkoznak:

▪ a tanulók és törvényes képviselőik jogainak és kötelezettségeinek gyakorlása az iskolában, a kölcsönös kapcsolatok szabályai, valamint a tantestülettel és az iskola egyéb dolgozóival való kapcsolatok,

▪ az iskola működése és belső rendszere,

▪ a gyermekek és tanulók biztonságát és egészségét, valamint a szociális patológiákkal, megkülönböztetéssel vagy erőszakkal szembeni védelmét biztosító feltételek,

▪ az iskola vagy az iskolai intézmény által kezelt vagyon elidegenítésének feltételei, amennyiben az alapító úgy dönt.

Az oktatásban való szegregáció tilalmának betartására vonatkozó normákat úgy határozzuk meg, mint az oktatásban való szegregáció meghatározásából eredő magatartási és értékelési normákat és normákat.

2. cikk

A szegregáció tilalmának betartására vonatkozó normák az oktatásban és képzésben

Szemléletbeli és értékbeli normák

Az oktatásban és képzésben a szegregáció megelőzését vagy felszámolását biztosító normák sikeres bevezetésének alapfeltétele az alapvető szemlélet- és értékváltás, a nyilvános diskurzus

és az iskolai tanulókkal és hallgatókkal kapcsolatba kerülő valamennyi oktatási szereplő személyközi kapcsolatainak ápolása.

A 21. századi társadalomnak olyan polgárokra van szüksége, akik rendelkeznek azokkal az értékekkel, attitűdökkel, készségekkel, ismeretekkel és kritikai gondolkodással, amelyekkel demokratikus és interkulturálisan kompetens állampolgárokként működhetnek. Az attitűd- és értéknormákat az Európa Tanács által a Demokratikus kultúra kompetenciáinak referenciakerete című dokumentumban kidolgozott kulcsmutatók (leírók) alapján határozzák meg. A leírók az oktatás valamennyi szereplőjének konkrét, kívánatos viselkedési formáira vonatkozó leírások és magyarázatok:

▪ Minden embert megkülönböztetés nélkül tisztelettel kezeljünk.

▪ Fejezzük ki tiszteletünket mindenki iránt megkülönböztetés nélkül, és tekintsük a sokféleséget lehetőségnek és az iskola számára előnynek az oktatási tevékenységek előkészítése és végrehajtása során.

▪ Fejezzük ki mások, mint egyenlő emberi lények megbecsülését.

▪ Tiszteljük a különböző vallású embereket.

▪ Tiszteljük a különböző politikai nézeteket valló embereket.

▪ Mutassunk érdeklődést más emberek hitének, értékeinek, hagyományainak és világnézeteinek megismerése iránt.

▪ Adjunk teret más embereknek, hogy kifejezhessék magukat.

▪ Bizonyítsuk, hogy felelősséget vállalunk a tetteinkért. Kérjünk bocsánatot, ha megbántottunk valakit.

▪ Mutassunk készséget és érdeklődést az együttműködésre és a más emberekkel való együttműködésre a közös érdekek előmozdítása érdekében.

Az oktatási szegregáció meghatározásából eredő normák:

A szegregáció tilalmának betartására vonatkozó normák alkalmazása során az iskola és az iskolai intézmény kidolgozza az oktatásban a szegregáció tilalmának betartására vonatkozó normák alkalmazására vonatkozó tervet, és felhasználja a Szlovák Köztársaság Oktatási, Kutatási, Fejlesztési és Ifjúsági Minisztériuma által kiadott, az oktatásban és képzésben történő szegregáció megszüntetésére vonatkozó módszertani kézikönyvet.

a) Térbeli deszegregációs normák:

▪ Minden tanuló és diák számára egyenlő (megkülönböztetésmentes) hozzáférést kell biztosítani az iskola vagy az iskolai létesítmény valamennyi, tanulók vagy hallgatók számára kijelölt területéhez. Az iskola vagy az iskolai létesítmény nem rendelkezik a tanulók egyes csoportjai számára fenntartott területekkel és épületekkel, amelyeket a tanulók kizárása vagy

megengedhetetlen elkülönítése céljából hoztak létre a megkülönböztetés elleni törvényben meghatározott védett okok bármelyike alapján.

▪ Az iskola vagy az iskolai intézmény az oktatási folyamat keretében olyan helyiségeket használ, amelyek megfelelnek a regionális közegészségügyi hatóságok által meghatározott szabványoknak, míg bármely csoport oktatási folyamata nem olyan helyiségekben zajlik, amelyek minősége jelentősen eltér a többi helyiségétől.

▪ Ha egy iskola vagy oktatási intézmény minden korcsoportban különböző etnikai, nemzeti vagy társadalmi származású, bőrszínű vagy a megkülönböztetésellenes törvény szerint más védett okból származó tanulókkal rendelkezik, akkor olyan osztályokat hozott létre, amelyekben kiegyensúlyozottan képviseltetik magukat az e csoportokhoz tartozó tanulók vagy hallgatók.

b) A szervezeti deszegregáció normái:

▪ Az iskola vagy az iskolai intézmény úgy alakította ki az iskolai osztályok és a napi program szervezését, hogy a tanulók és hallgatók egyetlen csoportja sem kerülhet kirekesztésre és megengedhetetlen elkülönítésre.

▪ Az iskolában és az iskolai intézményben a tanulók minden csoportja azonos oktatási normákkal rendelkezik, amelyek alapján a tantestület, a szakmai személyzet és az egyéb személyzet kidolgozza az iskolai oktatási program tantervét. Csak olyan tanulók esetében lehet kiigazításokat tenni, akik számára ezt az egyéni oktatási program, az egyéni tanterv vagy a biztosított támogató intézkedések meghatározzák..

▪ A tanulók és hallgatók minden csoportja egyenlő mértékben fér hozzá az adott évfolyam vagy oktatási szint oktatási folyamatának tárgyi és technikai felszereléséhez, tananyagaihoz és egyéb oktatási segédeszközeihez. Az iskola vagy az iskolai intézmény köteles minden rendelkezésre álló forrást, eszközt és módszert felhasználni annak érdekében, hogy a tanulók minden csoportja számára a lehető legnagyobb mértékben lehetővé tegye az oktatáshoz való hozzáférést, még iskolai válsághelyzet esetén is. A válsághelyzet befejezését követően az iskola köteles megfelelő támogató intézkedéseket végrehajtani az oktatásban és képzésben mutatkozó olyan hiányosságok pótlására, amelyeket a válsághelyzet alatt nem lehetett a lehető legnagyobb mértékben orvosolni.

c) Szociális deszegregációs normák

▪ Az iskola vagy az iskolai létesítmény a szükséges és rendelkezésre álló inkluzív támogató intézkedéseket alkalmazza a tanulók és hallgatók társadalmi befogadásának előmozdítására, valamint az iskolában és az iskolai létesítményben olyan pozitív, támogató társadalmi légkör kialakítására, amely hozzájárul a destigmatizációhoz, valamint a sztereotípiák és előítéletek felszámolásához**.**

▪ Az iskola vagy az iskolai intézmény olyan nem formális oktatási programokat és tanórán kívüli tevékenységeket szervez és támogat, amelyek célja a kedvező társadalmi légkör és az

interkulturális megértés megteremtése az iskolán vagy az iskolai intézményen belül, a tanulók és a szülők körében.

▪ Az iskola vagy az iskolai intézmény a tanulók és diákok minden csoportját az alkalmazandó jogszabályoknak megfelelően fogadja be, oktatja és neveli, anélkül, hogy a diszkriminációellenes törvényben meghatározott védett okok bármelyike alapján kirekesztést vagy megengedhetetlen szegregációt alkalmazna.

▪ Az iskolában vagy az iskolai létesítményben nincsenek olyan folyamatok, eljárások vagy intézkedések (még osztálytermi szinten sem), amelyek a tanulók vagy hallgatók csoportjait a megkülönböztetés elleni törvényben meghatározott védett okok bármelyike alapján kizárják vagy megengedhetetlenül elkülönítik.

▪ Az iskola vagy az iskolai intézmény lehetővé teszi és aktívan ösztönzi a tanulók és hallgatók minden csoportját, hogy részt vegyenek az iskola vagy az iskolai intézmény által szervezett vagy az iskola vagy az iskolai intézmény által elősegített tevékenységekben és versenyeken, hogy kibontakoztassák és fejlesszék lehetőségeiket.

▪ Az iskola vagy iskolai intézmény nem alkalmaz megkülönböztetést a tanulók vagy hallgatók értékelése során kizárólag a társadalmi vagy etnikai csoporthoz való tartozásuk vagy a megkülönböztetésellenes törvény szerinti más védett ok alapján.

3. cikk

Végleges rendelkezés

Ez a módosítás 2025. február 1-jétől lép hatályba.

Komárno 2024.12.16. PaedDr.Klaudia Kováč

iskola igazgatónője

A pedagógiai tanácsban megvitatva: 2024.12.16.

Az iskolai diáktanács megvitatta: 2024.12.20.

Az iskolai tanáccsal megvitatva: 2025.01.13.

- **Felhasznált irodalom:**
- A gyermek jogairól szóló egyezmény (ENSZ, 1989), A Szlovák Köztársaság Külügyminisztériumának 104/1991. sz. közleményében
- Módszertani kézikönyv a deszegregációról az oktatásban és a képzésben (Szlovák Köztársaság Oktatási és Tudományos Minisztériuma, 2023).
- A 245/2008 sz. törvény (oktatási törvény) 3. szakaszának f) pontja.
- A 245/2008 sz. törvény (oktatási törvény) 2. § (ai) - 2025. január 1-jén lép hatályba. A 2a. és 2b. hivatkozás lábjegyzetei: „2a) Az egyes területeken az egyenlő bánásmódról és a megkülönböztetés elleni védelemről, valamint egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló 365/2004. sz. törvény (diszkriminációellenes törvény) módosított szövege. 2b) Egyezmény az oktatásban történő megkülönböztetés elleni küzdelemről (a Szlovák Köztársaság Külügyi és Európai Ügyek Minisztériumának 276/2024 sz. értesítése). 2b) Egyezmény a fogyatékossággal élő személyek jogairól (a Szlovák Köztársaság Külügyi és Európai Ügyek Minisztériumának 317/2010 sz. értesítése).”
- A Demokratikus Kultúra Kompetencia Referenciakeretét 2018-ban hozta létre az Európa Tanács, amelynek Szlovákia 1993 óta tagja. A Szlovák Köztársaság számára ajánlásként szolgál a demokratikus kultúra, az emberi jogok és a szociális kompetenciák előmozdítását célzó oktatási stratégiák és módszertanok kidolgozásában.
- Módszertani kézikönyv az oktatás és képzés szegregációjának megszüntetéséről (Szlovák Köztársaság Oktatási és Tudományos Minisztériuma, 2023).
- A megkülönböztetésellenes törvény szerinti védett okok az emberek méltóságukhoz és identitásukhoz szorosan kapcsolódó jellemzői, amelyeket nem szabad megengedhetetlen eltérő bánásmódra felhasználni. Ezek a következők: „nem, vallás vagy meggyőződés, faj, nemzetiséghez vagy etnikai csoporthoz tartozás, fogyatékosság, életkor, szexuális irányultság, családi és rokoni állapot, bőrszín, nyelv, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet, illetve bűncselekmény vagy más antiszociális tevékenység bejelentésének oka” A 365/2004 sz. törvény 2. szakaszának 1. bekezdése.
- a 365/2004 sz. törvény (diszkriminációellenes törvény) 2. § 1. bekezdése.
- a 245/2008 sz. törvény 7a. §-a (Iskolatörvény).
- a 245/2008 sz. törvény 26. §-a (Iskolatörvény)
- A 245/2008 sz. törvény 145a. §-a (oktatási törvény).
- Az iskolai válságeseményekkel kapcsolatos részletes információk a minisztérium honlapján találhatók.